

Här blir lertäkten åter odlingsbar

PÅ BÄRMÖ GÅRD intill Erikssund i Sigtuna kommun pågår återställning till odlingsbar mark. Bakgrunden är att det mellan åren 1870 och 1912 fanns ett tegelbruk på gården vid Bärmöudd intill Mälaren.

Det bestod av en brännugn, en 30 meter hög skorsten och tre 100 meter långa torkklador. För att bränna tegel behövdes det lera och den bröts i dalgången nedanför gården.

Under de cirka 40 år som bruket var igång producerades cirka 1,6 miljoner tegel varav det mesta skeppades till Stockholm.

När tegelbruket upphörde 1911-12 lämnades marken utan åtgärd. Kvar fanns alv, berg och sten som det var svårt att få något att växa i.

Entreprenör

År 1915 köpte familjen Rapp gården och bedrev trädgårdsodlingar där bruket en gång låg. 2015 startade entreprenören Peter Viklund i samarbete med familjen Wretler på Bärmö ett projekt att återställa lertäkten till odlingsbar mark, något som beräknas vara klart någon gång under 2018.

Just nu återskapas tidigare odlad mark som har vuxit igen samt ett vattensjukt område där det knappt gått att odla någonting.

- I samband med återställningen av marken skulle det vara roligt att få bygga skogsväg, ridväg, motionsspår och kanske renovera Upplandsleden. Eller varför inte bygga cykelväg från Bärmö till Sigtuna? säger Peter.

- Men nu satsar vi på det här i första hand, så får vi se vad som blir sedan.

Peter berättar även att schaktmassorna kontrolleras, sorteras

och testas av experter och redovisas till miljökontoret vid anmodan. Matjord, lera och sten avskiljs för att användas på rätt sätt vid återställningen av lertäkten, som skall bli odlingsbar mark och ge ökad skörd med den profilen jorden har som nu läggs på.

En annan man som följer arbetet på Bärmö gård på nära håll och har gjort det länge är Peter Viklunds gode vän Gustav "Pliggen" Larsson.

Som tioåring kom han till Sigtuna från Södermanland. Redan som barn var han intresserad av jordbruk och hans yrkesval var redan då utstakat. Han skulle bli bonde eller taxichaufför.

Han blev det senare, även om han också har jobbat en hel del inom jordbruk.

Förbifart Stockholm

Och intresset för jordbruk och traktorer håller i sig.

Han har tre traktorer hemma på tomten, den första inköpt 1978.

- Jobbet som taxichaufför har berikat mitt liv oerhört. Jag har fått följa utvecklingen genom att ta del av människors berättelser och samtidigt se alla förändringar. Det är en ynnest att få uppleva så mycket, säger Pliggen.

Han fortsätter att berätta om närområdet där han bor nära Bärmö gård, om återfyllnaden av lertäkten som sker med schaktmassor från i huvudsak Förbifart Stockholm.

Tommy Hildorsson

Här, vid gården Bärmö i Sigtuna, pågår återställning av lertäkt till odlingsbar mark.

Tegelbruket var produktivt 1870 till 1912. Foto: Lars Hellquist

Här tippas jordmassor vid återställningen av lertäkten.

På väg genom fyra årstider

Blev tillslängd en snabbfråga. Vad är det bästa med Sverige? Frågan kom oväntat och svaret blev lika snabbt och kanske lite förvånande: Årstiderna. Efter en stunds eftertanke gillar jag svaret. Så är det. Och att det i stort sett kan vara fyra årstider samtidigt i Sverige.

Vinter längst i norr och sommar i söder och däremellan allt möjligt. Just precis så har jag åkt mot norr i solsken över brinnande höstfärger i alla nyanser mot avlövad. Och det avlövade är också spännande eftersom nya vyer öppnar sej; särskilt där det är nyavverkat får man se nya kåkar och utsikter.

Annars blir vägen tristare och tristare. Motorväg förbi Uppsala, Gävle, Söderhamn och Hudiksvall (en gång städer som fick glesbygdsbarnet att spärra upp ögonen för ljus och glitter) och för säkerhets skull så genar jag söder om Sunds-

vall mot Matfors innan jag når E14. Det gör jag för lite omväxling med kringelkrokar och landsbygd mot rak och fin och bred asfalt. Och tack och lov för Stöde och sedan är det inte mycket skog kvar till Bräcke. Och där, mina damer och herrar, finns en liten juvel. Bräcke har maffigt fina hus och en gång var korkiosken nattöppen där. Det var fint att få ta rast med en koft hos korgubben när man stoppat barnen i bilen och körde på natten för att få utnyttja ledigdagarna till max.

Men nu finns en ny juvel. Glassbaren. Det finns en åretruntöppen glassbar (stängt måndag - onsdag under vintern)! Se upp strax efter Ica och Konsum snett emot Järnvägsstationen. Hemgjort med smaker som Mandelkubb och vanilj med karamell. Kravmjölk från granngård. På sommaren går det 400 liter i veckan, nu när hösten nästan är över 80 liter.

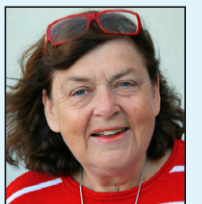
I somras hade kommunkontoret möte på utemöbeln. Nu satt flera udda konstellationer där och mumsade. På vardagar också dagens soppa med hembakat bröd. I torsdags var det broccolisoppa med ädelost och vitt hembakat bröd med någon bladkrydda. Ytterst enkelt serverat men supergott och kaffe eller te i kanna. Till efterrätt blev det två kulor: en hallonsorbet och en vanilj! I Bräcke. En hösttorsdag. Öppet till åtta!

Jag hörde någon sucka om Tomten i Rovaniemi. Dit går det flygplan från hela världen med rika mammor och pappors barn som får träffa Tomten och åka motorkälke (skoter). Ingen trodde väl helhjärtat särskilt som svenska tomteland i Mora inte riktigt har lyckats, möjligen för att barn är för lite intresserade av gedigen knuttring.

Allt i Rovaniemi är inte äkta vara. Jag kan vidare meddela att det nog inte var så många som trodde på en glassbar i Bräcke heller. Där är det däremot äkta vara med tavlor vi minns från en annan värld och dito kannor, koppar och soffor.

Tillbakavägen gick i grått, denna dag som jag skriver var det grått från morgon. Det blev aldrig någonsin ljus och inte mycket variationer. Strax före elva sprang en rätta över vägen, det gjorde det strax före sju också...

För övrigt hoppas jag att Trafikverket stoppar planerna på att bygga väg genom skog förbi Sveg och Brunflo. Både för Svegs och Brunflos skull och för oss som färdas.

Christina Falkengård

Nästa nummer kommer senast onsdag den 9 november